BİR VE BİRR EHLİ BİR ŞAHİT: CEVAT ÖZKAYA

Av. Muharrem BALCI, 20 Ekim 2026

Ellibeş yıllık dava arkadaşlığına, kardeşliğe ve emanete dair...

Bazı insanlar vardır, onları anlatmak, hayat hikâyelerini sıralamaktan çok daha fazlasını gerektirir. Onlar yalnızca bir ömür sürmemiş, bir davanın yükünü taşımış, bir kardeşliğin hukukunu gözetmiş ve yaşadıkları çağa şahitlik etmişlerdir. Cevat Özkaya benim için böyle bir kardeşti.

Ellibeş yıllık dava arkadaşlığımız, Müslüman kardeşliğimiz, birbirimizi yalnızca fikirlerimizle değil, ahlâkımızla, hassasiyetlerimizle ve hayata bakışımızla da tanımamıza imkân verdi. Kardeşten öte bir yakınlığımız, yalnızca aynı düşünceleri paylaşmaktan değil, aynı sorumluluğu hissetmekten, aynı emanetin ağırlığını taşımaktan ve aynı hakikat arayışında buluşmaktan besleniyordu.

Cevat, düşünce dünyamızın emekçilerindendi. Yayıncılığı, yalnızca kitap ve dergi yayımlamak değil, fikrin insanla buluşmasına, bir neslin yetişmesine ve düşünce geleneğinin sürmesine, entelektüelliği insan ilişkilerinden ayırmamaya vesile kılmasıydı Özellikle gençlere karşı müşfikti. Onları yargılamak yerine anlamaya, önlerini kesmek yerine yollarını açmaya, kendilerine hazır cevaplar vermek yerine düşünmelerine yardımcı olmaya çalışırdı. Bilginin ve tecrübenin başkaları üzerinde üstünlük kurmak için değil, başkalarının yolunu aydınlatmak için bir emanet olduğunu bilirdi.

Cevat, her bir gence “bir” ve “birr” diyenlerdendi. Birlikten yana olmakla kalmaz, bu birliğin iyilikte, kardeşlikte, dayanışmada ve sorumlulukta karşılık bulmasını önemserdi. Çünkü bir olmak, yalnızca aynı safta görünmek değildir; birbirinin yükünü taşımak, kardeşinin hukukunu korumak ve iyilikte yarışmaktır. Kur'an'ın *birr* kavramıyla ifade ettiği iyilik ve erdem anlayışı da insanı yalnızca kendi iyiliğiyle yetinmemeye, başkalarına karşı sorumluluk üstlenmeye çağırır. Cevat'ın şahsiyetinde bir ve birr kavramın birbirini tamamladığını görürdüm. Birlik, kardeşlikte; birr, o kardeşliğin ahlâkında hayat buluyordu.

Bir insanı tanımak, onun hangi fikirleri savunduğunu bilmek kadar, kendisine emanet edilenlere nasıl davrandığını da bilmektir. Cevat'ın belirgin vasıflarından biri, güçlü emanet bilinciydi. Üstlendiği sorumlulukları geçici görevler olarak değil, hesabı verilecek yükümlülükler olarak görürdü. Bu yönüyle o, çağını yalnızca izleyen değil, çağının meselelerini dert edinen ve sorumluluğunu taşıyan bir şahitti. Bosna Dayanışma, Araştırma ve Kültür Vakfı, Gerçek, Pınar ve Umran Dergileri, Pınar Yayınevi ve daha nice kurumsallıklar çağa şahitliğinin meyveleriydi.

Çağa şahitlik bizim nazarımızda; hakikati aramak, insan onurunu gözetmek, adaletin yanında durmak ve gelecek nesillere karşı sorumluluk taşımaktır. Cevat, yayıncılığıyla, kardeşliğiyle ve özellikle gençlere uzanan müşfik eliyle bu şahitliğin anlamını hatırlatan insanlardandı. Cevat ile görüşen gençler mutlaka bir hediye kitapla uğurlanırdı.

Cevat Özkaya'yı anmak, benim için yalnızca bir dava arkadaşını yâd etmek değil bir kardeşliğe, bir ahlâka ve bir şahitliğe vefa göstermektir. Rabbim kendisine rahmetiyle muamele etsin. Ardında bıraktığı emanet bilinci, iyilik anlayışı ve gençlere uzanan müşfik eli, yeni nesiller için yol gösterici olmaya devam etsin.

Birlikte yürüdüğümüz yolların hatırası, kardeşliğimizin hukukunu ve taşıdığımız emanetin sorumluluğunu bana daima hatırlatacak.